

OPENDOEK

MAGAZINE

voor mensen met passie voor theater

IN DE STARTBLOKKEN

**TWEE REGISSEURS OVER HUN
KIJK OP EEN CREATIEPROCES**

**PETER VAN DEN BEGIN VAN
KOMISCH NAAR TRAGISCH**

**NIEUWE SUBSIDIE
IN AANTOCHT**

INHOUD

3	Edito
12	Pleidooi
17	Column
20	De Souffleurs
28	dia/loog
29	Repertoire
31	Cast & Crew

4

8

14

21

4 De Muze

Twee regisseurs over hun kijk op een creatieproces

8 De rijkdom van meespelen in een schooltoneel

Op bezoek bij de repetities van het schooltoneel van het Sint-Ursula-instituut in Lier

11 Ik heb een theatertekst geschreven...wat nu?

Een tweede leven voor je zelfgeschreven script

14 Alle begin is moeilijk

Jonge theatermakers over hun eerste stappen in het werkveld

18 Splitscreen

Margot Delaet

21 Peter Van den Begin

"Ik heb meer in mijn mars dan de komiek of de slechterik"

24 Nieuwe subsidie in aantocht!

Wat jouw theatergezelschap moet weten over de nieuwe impulssubsidie van OPENDOEK

26 Wist je dat?

Mispoes: vagina's in het theater

EDITO

STARTSCHOT

Lieve lezer

Hoe is jouw passie voor theater begonnen?

Die vraag stelden we jullie deze keer voor onze rubriek De Souffleurs, en we kregen heel mooie verhalen binnen. Van Luc, die als kind al het hele gezin entertainde op zijn schommelpaard, terwijl hij heldhaftig "Mijn koninkrijk voor een paard!" door de kamer piepte. Van Nicole, die toen ze nog maar tien was, al haar vriendinnetjes tegen wil en dank meesleepte op elk podium dat ze tegenkwam. En van Peter Van den Begin, die als peuter al in de loges van revuetheater Oud België de coryfeeën van de Antwerpse comedy letterlijk tegen het lijf liep. Zijn hele verhaal lees je vanaf bladzijde 21.

Een grote gemene deler in jullie inzendingen: Luc, Nicole, Peter en velen van jullie met hen zijn al in hun kinderjaren begonnen met toneel spelen. Ze hebben hun aanleg voor andere mensen amuseren dus vroeg ontdekt, dankzij de plaatselijke toneelacademie bijvoorbeeld, of zelfs op school. En soms kan één persoon genoeg zijn om je liefde voor toneel aan te wakkeren. In het Sint-Gummaruscollege in Lier is dat leraar Johan De Paepe. Al jarenlang organiseert hij het schooltoneel, dit jaar een bewerking van 'Les Misérables'. Onze reporter Emmeline kon op één van de repetities met haar eigen ogen vaststellen hoe serieus zijn leerlingen hun hobby nemen.

Maar gelukkig stopt beginnen niet na onze kinderjaren. Want elke voorstelling die we maken, draagt de mogelijkheid in zich om een nieuw begin te zijn. Tenminste: als we tijd en energie durven steken in wat er anders is, wat we nog niet gedaan hebben of nog niet kennen. Als we niet altijd dezelfde persoon in de hoofdrol casten; als we een externe, professionele regisseur inschakelen voor een nieuwe productie; als we eens buiten de vier muren van onze vertrouwde toneelzaal spelen. En er is goed nieuws, want als duwtje in de rug lanceert OPENDOEK een nieuwe subsidielijn om zulke experimenten te stimuleren. De details vind je verderop in ons magazine.

En er is nog veel meer om te ontdekken deze editie. Regisseurs Alice Juliens en Simon D'Huyvetter inspireren ons met hun verschillende aanpak om een voorstelling tot leven te brengen, we krijgen een *crash course* in de filosofie van Hannah Arendt en leren wat die met theater te maken heeft, en we onderzoeken of naast de fallus ook de vagina een plek krijgt op het podium. Voor elk wat wils, dus!

Veel leesplezier!

MATHIEU LONBOIS
Hoofdredacteur OPENDOEK-magazine

OPENDOEK
PASSIE VOOR
THEATER

COLOFON:

Redactieadres: OPENDOEK – Italiëlei 6, 2000 Antwerpen
Tel. 03 222 40 90 – redactie@opendoek.be – www.opendoek.be
Directeur OPENDOEK: Joke Quaghebeur
Eindredactie en coördinatie:
Arno Van Den Brulle & Stefaan Deleecq
Hoofdredactie: Mathieu Lonbois
Verantwoordelijke uitgever: Joke Quaghebeur
p/a OPENDOEK, Italiëlei 6, 2000 Antwerpen
Ontwerp: un'dercast – Layout: Sophie Loomans
Coverfoto: 'Tekkel Attak 2023' © Lizzy De Scheemaecker
Druk: Bema Graphics
Periodiciteit: verschijnt 4x per jaar – Oplage: 15.900 ex.
ISSN NR 1377/9478 – Volgend nummer: juni 2024

Met steun van:

Simon D'Huyvetter en Alice Juliens © Jonas Janzegers

DE MUZE

TWEE REGISSEURS OVER HUN KIJK OP EEN CREATIEPROCES

In De Muze komen opmerkelijke theatermakers aan het woord die gezelschappen kunnen inspireren. Voor dit nummer zijn dat Simon Servaes D'Huyvetter en Alice Juliens, twee theatermakers die in dialoog gaan over de manier waarop zij aan een nieuw project beginnen en de uitdagingen die daarbij komen kijken.

FELIX VAN BLADEL

Simon studeerde in 2011 af aan het KASK en werkte tot vorig jaar als freelance theatermaker bij verschillende theaterhuizen en gezelschappen. Vandaag is hij artistiek leider bij Gents productiehuis 4Hoog. Alice studeerde in 2022 af aan de Toneelacademie Maastricht. Ze werkt als docent Drama op het Atlas College Kunst en Vormgeving in Genk, in Academie Haspengouw in Sint-Truiden en regisseert daarnaast in het theater in de vrije tijd.

Hoe beginnen jullie aan een nieuw project?

Alice: "Ik start vaak vanuit een gevoel van kwaadheid. Via theater probeer ik mijn verontwaardiging uit te drukken, al vind ik het wel belangrijk dat het meer gaat betekenen en universeel wordt. Dat het eindproduct dat persoonlijke en die initiële woede overstijgt."

Simon: "Bij mij is het begin altijd anders. Het basisidee kan zowel een thema als een vorm zijn. Alles draait om je insteek en omdat die oneindig kan zijn, verandert je aanpak dus altijd. Het vertrekt meestal vanuit fascinatie: waar word je warm van, waarvoor voel je urgentie? Wanneer je een persoonlijke connectie hebt met een thema, is het snel duidelijk wat je wil maken."

"Via theater probeer ik mijn verontwaardiging uit te drukken, maar mijn eindproduct moet het persoonlijke overstijgen."

ALICE JULIENS

Op welke manier gaan jullie concreet met de eerste ideeën aan de slag?

Alice: "De eerste fase is heel individueel. Wanneer ik een idee heb, wil ik er veel over lezen en opzoeken, nog voor ik met spelers aan de slag ga. Ik zoek teksten en beelden die bij het onderwerp aanleunen, kijk films, luister muziek, of schrijf iets. Dat levert niet meteen theateraal tekstmateriaal op, maar het zorgt wel voor een ingang om te experimenteren en te improviseren. Nadien schrijf ik verder en zo wordt het een wisselwerking."

Simon: "Dat improviseren is ook voor mij een essentieel deel van het proces. Ik enthousiasmeer mijn spelers voor mijn initiële concept en kijk vervolgens of er weerklank is en spelplezier te rapen valt. Ik heb nog nooit een voorstelling gebracht met de tekst zoals die in het script staat. Net zoals Alice heb ik een helder vertrekpunt, maar wil ik me kunnen bedenken en vrij laat in het proces nog zaken omgooien."

Kan je daar een voorbeeld van geven?

Simon: "Ik maakte onlangs een stuk op locatie en toen de ruimte te uitdagend bleek, moest ik mijn oorspronkelijk idee loslaten. Eigenlijk vind ik dat net leuk: je voelt het proces van controle

kwijtraken en herwinnen. Voor mij is het essentieel dat je onderzoek nog helemaal kan veranderen terwijl je bezig bent en dat je kan blijven zoeken tot het einde."

Zijn er naast jullie spelers nog andere mensen waarbij jullie ideeën aftoetsen?

Alice: "Vanwege de dynamiek regisseur-speler voel ik vaak een afstand en heb ik iemand buiten de spelersgroep nodig om mijn onzekerheden mee te bespreken. Dat zijn meestal oude klasgenoten of mijn vriend, die voor televisie en film werkt, maar niet zo thuis is in theater. Daardoor ziet hij vaak interessante perspectieven waaraan ik zelf niet had gedacht."

Simon: "Bij mij is het een beetje anders. Mijn vriendin heeft vaak boeiende ideeën, omdat ze zelf ook theatermaker is. Wij praten thuis dus over niets anders: alles is inspiratie en ons leven is vervlochten met ons beroep. Dat is enorm interessant, maar vaak ook vermoeiend. We moeten soms afspreken om vanaf een bepaald tijdstip over andere onderwerpen te praten."

Alice: "Dat snap ik. Ik vind het daarom soms leuk om net het omgekeerde te doen en mensen in mijn proces te betrekken die geen getraind oog hebben, zoals mijn vader of broer. Zo kan ik ervoor zorgen dat ik mijn beeldtaal ook leesbaar maak voor mensen die van nature uit bijvoorbeeld liever naar voetbal kijken."

Wat zijn volgens jullie de grootste uitdagingen tijdens een creatieproces?

Simon: "Voor mij is er een verschil tussen het professionele circuit en het theater in de vrije tijd. In het professionele landschap is het grootste obstakel het organisatorische aspect. Ik voel dat de sector moe is. Het duurt lang voordat een maker zijn budget, partners en zaal heeft en dan moet het hele productieproces nog starten. Door een tekort aan tijd en geld is er weinig ademruimte om dynamisch

Alice Juliens © Jonas Janzegers

om te gaan met waar het echt om draait: het artistieke. Bij gezelschappen in de vrije tijd zijn de spelers tegelijkertijd het grootste obstakel en het grootste geschenk. Er is niets mooiers dan iemand die uit vrije wil en voor zijn plezier speelt. Dat is wat spelen moet zijn. Daartegenover staat dat het nog altijd tot de vrije tijd behoort. De focus ligt dan eerder op plezier en zelfvertrouwen dan op artistieke onderzoeksvragen. Het kan daarom een uitdaging zijn om *out of the box* te denken, speelstijlen te verkennen, zaken open te trekken of los te laten.”

“Theater maken is een proces van de controle kwijtraken en terug herwinnen.”

SIMON SERVAES D’HUYVETTER

Alice: “Of ze zien het als iets leuks of extra terwijl het voor jou een prioriteit is. Dat geeft je als regisseur sneller een eenzaam gevoel. Verder bots ik ook soms op de verschillende verwachtingen van een repetitieproces binnen een gezelschap. Ik vind het leuk om te werken met de mensen die er zijn, maar de meer gevestigde spelers vormen soms een uitdaging, omdat ze vaste gewoontes hebben. Toen ik startte, vond ik het moeilijk om hen als jong persoon te zeggen wat ze moesten doen. Ik voelde weerstand bij spel oefeningen en opwarmingen, dus ik heb geprobeerd ze met wat humor mee te krijgen, wat uiteindelijk is gelukt. In de meeste gezelschappen waar ik gewerkt heb, merk ik wel dat men openstaat om andere mensen toe te laten. Ik vind het vooral leuk om het contrast tussen de oudere garde en de jongere mensen te zien en hen samen te brengen.”

Simon: “Bij mij is die dynamiek die jij soms ervaart minder een obstakel, want ik vraag altijd een zeer grote autonomie van een gezelschap, waaronder ook de mogelijkheid om zelf spelers te kiezen. Soms zijn bepaalde spelers een gevestigde waarde, maar ik ben van mening dat niets vanzelfsprekend is, zelfs al speel je al jaren mee. Ik werk ook altijd met jongeren en volwassenen door elkaar, want hoe meer kruisbestuiving, hoe beter. De onervarenheid van een jonge speler kan vaste patronen op een frisse manier beïnvloeden. Wat wel een uitdaging kan zijn, is het geruststellen van spelers. Als je bijvoorbeeld een kleinere opdracht geeft, is het belangrijk om hen ervan bewust te maken dat het waardevol is wat ze doen en om te voelen of ze daar zelf in het reine mee zijn. Het is belangrijk dat een speler ernaar uitkijkt om te spelen.”

Alice: “Daarom probeer ik spelers bijna altijd als groep aan te spreken. Vanaf het begin dram ik erin dat iedereen gelijk is en iets bijdraagt. En in scènes met veel ensemblewerk ben ik soms zelfs meer bezig met de mensen die op de achtergrond iets kleins aan het doen zijn, om hen het gevoel te geven dat ook zij gezien worden, zich aangesproken voelen en weten dat hun onderdeel soms meer aandacht trekt dan iemand die een monoloog heeft. Want tekst is niet het enige wat ertoe doet.”

Simon D'Huyvetter © Jonas Janzegers

“Soms betrek ik mijn vader of broer in mijn proces. Ik wil ook mensen aanspreken die liever voetbal dan theater kijken.”

SIMON SERVAES D’HUYVETTER

Hoe kijken jullie naar je traject tot nu toe en hoe zal dit zich voortzetten?

Simon: “Ik heb altijd een parcours gehad van veel werk en weinig werk, heel hard gaan en nadien verdwijnen. Voor de eerste keer in 17 jaar ervaar ik binnen mijn nieuwe functie een soort continuïteit en ik moet me hard aanpassen aan dat

nieuwe ritme. Ik vind het belangrijk om in het landschap te blijven bewegen en nieuwe stijlen te ontwikkelen. Dat is wat theater in se altijd probeert te doen: in beweging zetten. Als er teveel vanuit dezelfde makers wordt vertrokken, mis ik vaak een frisheid in het artistiek werk van structureel gesubsidieerde huizen en gezelschappen. Als deze wél bewust kiezen voor het uitnodigen van freelance makers om voorstellingen te creëren, voelt het meer relevant. Ook in het theater in de vrije tijd mogen ze wat mij betreft artistiek meer risico's nemen. Spelers van verschillende generaties en met diverse profielen moeten elkaar ontmoeten. Die openheid wil ik bewaken: niet alleen naar je eigen stem, maar ook naar andere stemmen luisteren. Daarom wil ik mijn functie als artistiek leider niet alleen uitvoeren, maar verdelen over drie mensen. Ik wil niet altijd structureel creëren, maar iets kunnen maken als ik daadwerkelijk ook een idee heb.”

“Ik probeer niet altijd op mijn eigen eiland te blijven en met uiteenlopende mensen te werken.”

ALICE JULIENS

Alice: “Mijn eiland is het lesgeven en daar probeer ik verbinding te maken met andere scholen, docenten en makers. Soms heb ik het gevoel dat ik moet doorgroeien naar een professioneel circuit, maar voor mij is doceren ook maken. En ik heb het gevoel dat ik

wat ik nu wil maken en zeggen ook kan met mijn leerlingen en spelers. Bovendien ben ik blij en dankbaar dat ik een deel van hun leven mag uitmaken. Wat ik doe is nodig en heeft een effect, dus ik wil het momenteel niet opgeven. Ik kies bewust voor die continuïteit en stabiliteit.”

Welke tip zou je geven aan beginnende theatermakers?

Alice: “Zoek eerst in je eigen achtertuin en bouw van daaruit verder. Dat advies kreeg ik op school en heeft mij echt geholpen. Soms is je achtertuin groot genoeg. Kijk dus bij de mensen of in de netwerken die je al kent. En blijf openstaan voor menselijke ervaringen die je kunnen inspireren.”

Simon: “Ik vind het ook belangrijk dat je niet zomaar elke kans grijpt. De keuze om compromissen niet te snel te sluiten of bepaalde dingen niet te doen is heel waardevol. Een samenwerking met een groot huis of een periode van financiële zekerheid kan aantrekkelijk zijn, maar niet elke opdracht is relevant of gezond voor jou als individuele maker. Dan geraak je soms afgeleid, of word je in de war gebracht. Een artistiek traject afleggen is een intens bestaan. Probeer daarom de bijhorende onzekerheid en existentiële angst zo goed mogelijk te omarmen en maak bewust tijd vrij om je parcours kritisch, soms aan een trager tempo, af te leggen. Het blijft een kwestie van je onderzoeksvragen helder te formuleren, bij te stellen en er dan zo recht mogelijk op af te gaan.”

Alice Juliens © Jonas Janzegers

DE RIJKDOM VAN MEESPELEN IN EEN SCHOOLTONEEL

OP BEZOEK BIJ DE REPETITIES VAN HET SCHOOLTONEEL VAN HET SINT-URSULA-INSTITUUT IN LIER

EMMELINE CLOOSTERMAN

Repetitie van 'Armzalig' © Sien Verstraeten

Acht gevangenen op een rij. Een kwade gevangenis-opzichter snauwt hen af. Het geluid weergalmt in de hoge kapel. Zo start de repetitie voor het schooltheater van het Sint-Ursula-instituut in Lier. Het stuk dat ze dit jaar zullen opvoeren heet 'Armzalig' en is een bewerking van de klassieker 'Les Misérables'. Regisseur Johan De Paepe, die tevens leerkracht Nederlands is in het zesde jaar, leidt de repetities in goede banen.

De regisseur

Johan is leerkracht Nederlands, schrijver, acteur en regisseur. Sinds 2008 organiseert hij het grootse schoolspektakel waarin zo'n honderd leerlingen samenkomen rond theater, dans en muziek. Johan is vooral verantwoordelijk voor het theatergedeelte. Hij schrijft het stuk, verzamelt de cast en verzorgt de regie. Ook 'Armzalig' heeft hij zelf geschreven, op basis van het boek en geïnspireerd door de film en de musical. Vanuit zijn rol als leerkracht Nederlands hecht hij veel belang aan klassiekers. "We hebben afgelopen jaren ook stukken van Shakespeare, Molière en Sophocles gespeeld."

Dat Johan veel belang hecht aan dit schooltoneel spreekt voor zich. "Het geeft een ongelooflijke dynamiek aan de school. Onze directeur bevestigt ook dat ze daar veel meer mee leren dan in de zoveelste les geschiedenis, Nederlands of Frans en dat klopt ook wel. Het gaat dan niet enkel over je beter leren uitdrukken en je lichaam beter leren kennen, maar vooral ook over hoe je leert samenwerken", legt hij uit.

Leerlingen vinden of motiveren om mee te doen, is nooit een probleem in Lier. "Er zijn altijd een paar *anciens* die al eens hebben deelgenomen en die trekken de anderen mee. Ze zijn ook best gedisciplineerd, doordat de oudere leerlingen het doorgeven aan de jongere", zegt Johan. De audities dienen dan ook niet om te bepalen wie mee mag doen—iedereen krijgt in principe een rol—maar eerder om te kijken welke rol het beste bij welke leerling past. "Toegegeven, dat kan soms wel een lastige puzzel zijn."

De repetitie

De repetities vinden plaats op woensdag, vlak na de lessen. De leerlingen mogen snel hun boterhammen opeten in de kapel en daarna vliegen ze erin. Er heerst meteen een verrassende professionaliteit. De spelers kennen grote stukken dialoog al uit het hoofd, ze luisteren goed naar de regie van Johan, en wie niet op scène staat, volgt aandachtig mee van aan de zijlijn.

Johan De Paepe © Sien Verstraeten

"De directeur bevestigt dat ze door het schooltoneel meer leren dan in de zoveelste les geschiedenis, Nederlands of Frans."

LERAAR EN REGISSEUR JOHAN DE PAEPE

Opvallend is dat verschillende leerlingen al een bijzonder goed inzicht hebben in hun personage. Terwijl sommigen meteen stralen op het denkbeeldige podium, bloeien anderen onder de juiste regie steeds meer open. Wie zich nog niet geheel comfortabel voelt in zijn rol, zoekt in dialoog met de regisseur naar de beste manier om die te vertolken. Bij uitdagende scènes, bijvoorbeeld wanneer de inspecteur gevangenen uitscheldt, of wanneer de fabrieksupzichter de medewerksters op de billen slaat, stijgt het ongemak en spelen ze wat terughoudender, of breekt er een lachbui uit. Maar ook dan gaan ze snel weer over tot de orde van de dag. Johan weet elke speler uit hun schulp te trekken.

Sommige leerlingen zitten de hele repetitie aan de kant omdat hun personage niet voorkomt in de scènes die gerepeteerd worden die dag. Toch zitten ze er niet verveeld bij. "Het is niet omdat je een kleine rol hebt, dat je niet veel leert. Je leert ook door naar anderen te kijken", legt Johan uit.

Repetitie van 'Armzalig' © Sien Verstraeten

“Het is niet omdat je een kleine rol hebt, dat je niet veel kan leren.”

LERAAR EN REGISSEUR JOHAN DE PAEPE

De spelers

Wat prikkelt middelbare scholieren om mee te doen? Is het de goede groeps sfeer, of toch ook het theater zelf? Voor velen is het een combinatie van de twee. Klaas, die als derdejaars voor het eerst meedoet, heeft de liefde voor toneel met de paplepel meegekregen. “Mijn ouders spelen ook allebei toneel, maar ik ben zelf ook altijd heel geïnteresseerd in verhalen en hoe ik die kan maken, of hoe ik daar zelf een deel van kan zijn.” Voor Lode is het dan weer een kans om iets nieuws te leren kennen: “Het is gemakkelijk om mee te doen, ook al heb je nog geen achtergrond in toneel.”

Een groot deel van de leerlingen doet ook buiten school iets met toneel: woord of musical aan de academie, of via de schoolbond. Allemaal geven ze aan dat ze ook na hun middelbare school nog met toneel willen bezig blijven, in de meeste gevallen als hobby, maar voor sommigen als professionele keuze. Dat geldt bijvoorbeeld voor Hannah, die in 'Armzalig' de legendarische rol van Jean Valjean mag vertolken. “Ik wil misschien wel toelatingsproeven doen om theater te studeren,” zegt ze, “maar ik moet nog zien waar of hoe, want ik ben in veel dingen geïnteresseerd.”

Dat het toneelstuk dat ze uitvoeren dateert uit de 19de eeuw, vindt geen enkele leerling een probleem. Ze noemen het stuk “legendarisch”, een “prachtstuk” dat ze al kennen van de film of de musical. “Het was een stuk waarvan we

ergens wel hadden verwacht dat het zou worden gespeeld, want dat hebben ze al twee keer eerder geprobeerd. Het is natuurlijk echt wel een knaller. Om daar het zesde jaar mee te kunnen afsluiten is echt fantastisch. Ook om een grote rol te krijgen, is geweldig. Dat had ik niet zien aankomen, dus het was een fijne verrassing”, zegt Sterre, die in de rol van politie-inspecteur Javert mag kruipen.

De uitvoering

De cast van 'Armzalig' heeft nog drie maanden om te repeteren en alles te laten samenkomen tot een groot spektakel, waar dus ook zang- en dansacts in zitten. “Er zijn elk jaar vijf voorstellingen: één voor de middenschool, één voor hun collega's van het lyceum — dat is hun meest zenuwslopende voorstelling omdat ze dan bang zijn dat de vriendjes en vriendinnetjes het niet goed zullen vinden — en dan zijn er nog drie publieke voorstellingen donderdag, vrijdag en zaterdag die voor iedereen toegankelijk zijn. Die zalen zitten ook altijd goed vol”, weet Johan ons te vertellen.

“Het is makkelijk om mee te doen, ook al heb je nog geen achtergrond in toneel.”

LEERLING LODE

Wie geprikkeld is om te gaan kijken en zich te laten overdonderen door jong talent, kan op 23, 24 of 25 mei de voorstelling bijwonen. Wie weet kan je over tien jaar zeggen dat je die ene beroemde acteur of actrice nog hebt zien spelen in een kleine schoolvoorstelling in Lier.

Repetitie van 'Armzalig' © Sien Verstraeten

Ik heb een theatertekst geschreven... Wat nu?

EEN TWEEDE LEVEN VOOR JE ZELFGESCHREVEN SCRIPT

BASTIAAN MALCORPS

Je schreef een tekst, op maat van je gezelschap. Je speelde mee, regisseerde of keek toe hoe je tekst tot leven kwam. Je oogstte lof en gladiolen – en terecht! Daarna kwamen de vragen: je gaat die tekst toch niet verloren laten gaan? Die zou toch nog gespeeld moeten worden? Zonder meer een goed idee! Maar hoe zit dat met de auteursrechten? Een korte handleiding.

1 JIJ BENT DE AUTEUR? DE RECHTEN ZIJN VAN JOU!

De rechten op jouw tekst zijn altijd van jou, en dat blijven ze ook. Zelfs wanneer je het beheer ervan uitbesteedt. Dat betekent dat niemand jouw tekst mag spelen tenzij je ze groen licht geeft, en ze (eventueel) de rechten hebben betaald. Veel schrijvers beheren de rechten op hun teksten zelf. Geïnteresseerde gezelschappen komen dan rechtstreeks bij jou toestemming vragen om je tekst te mogen spelen, en jij hebt de volledige controle over hoe de tekst wordt verspreid.

Een gouden tip: ben je niet aangesloten bij een rechtenbeheerder? Breng je tekst dan onder in het online depot van SABAM (<https://sabam.depotonline.eu>). Je bent daarmee nog geen lid van SABAM, maar je krijgt wel een 'vaderschapsattest' van je tekst, waarmee je altijd kan bewijzen dat jij de auteur of de bedenker bent.

2 GEEN TIJD OF GOESTING OM ZELF JE RECHTEN TE BEHEREN?

Dan is het een goed plan om je rechten uit te besteden. Maar goed nieuws: de rechten zijn ook dan nog altijd van jou! Een rechtenbeheerder neemt gewoon het regelwerk van je over. De aanvraag, controle en betaling lopen dan via de beheerder in plaats van rechtstreeks via jou. In ruil krijgen ze een deel van de eventuele opbrengst.

Als je je tekst wil onderbrengen bij een rechtenbeheerder, zijn er in Vlaanderen vijf opties. Je kan je aansluiten bij Toneelfonds Janssens of ALMO, twee rechtenbeheerders die ook uitgevers zijn, en jou de zorg voor je tekst volledig uit handen nemen. Toneelfonds Janssens en ALMO geven je tekst uit, en verplichten gezelschappen die je stuk willen spelen een aantal exemplaren aan te kopen. Deze boekjes zijn vanaf dan de enige geldige exemplaren van je tekst; je mag je tekst dan niet meer zelf verspreiden. Betalingen en contracten worden via hen geregeld.

'De Avonden' - teksten lezen © Dominic Depreuw

SABAM, SACD en DeAuteurs regelen ook alle administratie wanneer een gezelschap je tekst wil spelen, maar geven geen boekjes uit. De gezelschappen nemen dan eerst contact op met jou om de toestemming te vragen en (al dan niet tegen betaling) een exemplaar van de tekst te krijgen. De betaling van de opvoeringsrechten, en de controle dat alles correct gebeurt, loopt via SABAM, SACD of DeAuteurs.

3 ZIN OM JE TEKST BREED TE VERSPREIDEN?

Wel, heb je al gehoord van de Theaterbib van OPENDOEK? Bezorg ons een (digitaal) exemplaar van je tekst, en wij nemen die op in onze collectie, zodat je tekst kan worden ontleend en gelezen. Wij verwijzen gezelschappen die je tekst willen spelen ook altijd door naar waar ze de rechten kunnen aanvragen: bij een beheerder, of bij jezelf.

HEB JE NOG VRAGEN? BEL OF MAIL DE THEATERBIB! (03 222 40 95 OF THEATERBIB@OPENDOEK.BE)

DE MAGIE VAN HET BEGIN

Kijk naar theater zoals Hannah Arendt naar de wereld

Een theatertour loopt op zijn einde en een nieuw idee borrelt op. Het doek schuift dicht en het applaus wordt ingezet. Een zin galmt na en de volgende begint... Theater herbergt de essentie van het menszijn: beginnen en herbeginnen, baren en geboren worden. De 'nataliteit' van filosofe Hannah Arendt staat op de planken. Een pleidooi om meer oog te hebben voor de magie van het begin.

BLOTE BENEN

Hoe omschrijf je dat, het gevoel van een begin? Je kent het wel. Een nieuw idee dat alles om je heen in een andere kleur verft. Een eerste keer die in je lijf kruipt en aan je botten kleeft. Een opkomende zon die nog niet weet welke wereld ze die dag gaat zien. Nieuwe vrienden, verse lakens, een eerste hap of een ongelezen tekst. Voor mij lijkt het op mijn blote benen onder een kleedje als de lente nog te koud is. Kriebelend en uitdagend en ongeduldig. De nieuwigheid die een beetje jeukt en die vraagt wat er komt.

De theaterwereld zit vol met blote benen. Als je naar een voorstelling kijkt, zie je een opeenstapeling van nieuwe beginnen. De inspiratie, het idee, het maken, het zoeken, het schrijven, het spelen: alles komt samen op het podium. En zelfs dan is elke nieuwe scène, elke nieuwe zin, elk woord, elke adem een nieuw begin. Een zonsopgang op zich. Theater barst van het beginnen.

EEN LEVEN LANG GEBOREN WORDEN

De Duits-Amerikaanse Hannah Arendt baseerde haar filosofie op die magische kunst van het beginnen. Voor haar leraar, Martin Heidegger, lag de essentie van de mens in zijn dood. Onze sterfelijkheid, en de nietigheid daarvan, maakt dat we leven. Hannah Arendt kleeft die theorie uit en vertrok niet van de dood, maar van de geboorte. Daarmee maakte ze een positief mensbeeld: het is de nataliteit die ons kenmerkt. Volgens haar houdt het geboren worden nooit op, maar doordringt het onze hele levensloop. Omdat we steeds weer herbeginnen, omdat we telkens weer iets scheppen, zijn we in leven. Omdat we durven veranderen en onszelf uitdagen, zijn we mens.

HET BEGIN IN THEATER

Iemand zei me onlangs dat toneelspele het meest menselijke is wat je kan doen. Dat je pas echt

jezelf kan worden door samen met anderen emoties te uiten en verhalen te vertellen. Ook Hannah Arendt zou dat menselijke aspect van theater voelen, maar dan vooral in al dat beginnen, waar de toneelwereld van overstroomt. In de schepping van werelden en vertelsels op een podium, in de creativiteit in de meest letterlijke zin van dat woord. Het begin zit in alle hoekjes van het theater verscholen en trekt zo een onophoudelijke reeks geboortes op gang. De flarden van een beginnend idee, de aarzelende eerste woorden van een script, de aftastende ontmoeting van twee spelers: die maken ons mens. En die mens maakt theater.

BEGIN BLAAST BESTAAN IN

Er is meer. Om het onbescheiden uit te drukken: de mens maakt theater en met dat theater maakt de mens de wereld. Arendt wijdde veel aandacht aan het belang van het spreken. Daarmee bedoelde ze zowel de innerlijke dialoog, die ieder mens in

Hannah Arendt © Niggli Radloff

zich heeft, als de uitwisseling met een ander. Voor haar is spreken een menselijke, scheppende activiteit. Wat besproken wordt, komt tot leven. In dat opzicht is spreken en spelen ook telkens een geboorte, niet alleen van de mens die het doet, maar ook van wat wordt besproken of gespeeld. Een verhaal eist bestaansrecht

op voor zijn onderwerp. Door een thema te bespreken, is het aan de orde. Woorden laten het onderwerp geboren worden en houden het in leven. Door over en in een wereld te spelen, laten we die wereld bestaan, máken we hem. Theater is beginnen. Dat begin blaast een bestaan in de dingen. Het brengt alles tot leven.

Kijk dus eens naar theater zoals Hannah Arendt naar de wereld keek. Omdat alles een ochtend is. Omdat overal de zon op komt. En durf zelf te beginnen. "Omdat mensen, al zijn zij sterfelijk, niet zijn geboren om te sterven, maar om een begin te maken."

ALLE BEGIN IS MOEILIJK

Jonge theatermakers over hun eerste stappen in het werkveld

Je slaagt voor de toelatingsproeven, je leert je teksten, je maakt je afstudeervoorstelling, en dan... Wat? Hoe zet je als pas afgestudeerde theaterstudent je eerste stappen in het werkveld? Begint het leven na je diploma of start je best al vroeger met timmeren aan je carrièrepad? We vroegen het aan kersverse theatermakers en -spelers Bibi Van Lieshout (RITCS, 2020) en Jonathan Michiels (LUCA, 2021).

NIELS NIJS

“Het is niet zo dat 20 castingbureaus zitten te wachten tot je belt. Je moet jezelf op de kaart zetten.”

BIBI VAN LIESHOUT

Bibi Van Lieshout

BIBI VAN LIESHOUT (27)

Bibi van Lieshout (1996) is actrice en theatermaker. Ze studeerde aan de Koningstheateracademie in 's Hertogenbosch (NL) en studeerde in 2020 af aan het RITCS in Brussel. Ze werkte inmiddels als maker en speler voor theaters zoals KVS, Theater Antigone, hetpaleis en Théâtre L'Aria (Corsica). Ze won de Roel Verniers Prijs op Het TheaterFestival en kon zo de voorstelling 'Paris was a Woman' maken.

Was je tijdens je studies al bezig met wat je daarna wilde doen?

“Ik was daar gelukkig niet zo mee bezig, omdat ik zo onder de indruk was van alle vakken die ik volgde. Ik was te druk bezig met Brussel te ontdekken en alles in me op te nemen. In het derde jaar, toen ik stage moest lopen, besepte ik wel: *Oh fuck, hierna komt ook nog iets, en wat dan?*”

Hoe verliep dat jaar dan?

“Ik liep stage bij Frédérique Lecompte (oprichtster en bezielster van het Brusselse Théâtre & Réconciliation, red.) en we toerden met die voorstelling door Congo en België. Ook mijn eigen eindmonoloog en de eindvoorstelling met de klas stonden op de planning. Ik dacht toen: “Ik ga beginnen en heb een paar plekken waar mensen me gaan zien.” Maar toen sloeg het coronavirus toe en viel alles wat nog op de planning stond één voor één weg. Als maker en acteur is het al moeilijk om werk te vinden, maar als je net afstudeert en je springplank brokkelt af...”

“Toch wilde ik graag spelen en daarom besloot ik na m'n afstuderen zelf iets te maken. Het is namelijk niet zo dat 20 castingbureaus op je zitten te wachten en met hun vingers zitten te draaien tot ze jou mogen bellen. *(lacht)* Het is net andersom: je moet jezelf zichtbaar maken voordat ze weten dat jij bestaat.”

“Instagram is daar een handig hulpmiddel voor, maar ik zoek voornamelijk mensen op. En ga met hen praten. Ik ga ook heel vaak naar voorstellingen, vooral heel verschillende, om zo te ontdekken wat ik tof vind. Zo kom je ook in je *tribe* terecht. Je kan het ook alleen maar maken *where you're meant to be.*”

Na je afstuderen won je de Roel Verniers Prijs, waarmee je een cheque kreeg om een voorstelling te maken. Hoe heb je dat klaargespeeld?

“Ik moest mijn eigen kansen creëren, want die lagen niet voor het grijpen. Zo ben ik veel voorstellingen en ideeën gaan pitchen, maar ik werd telkens afgewezen. Tot het idee van 'Paris was a Woman' op mijn pad kwam en vervolgens de Roel Verniers Prijs. Ik deed toen veel onderzoek en ik liet mij bevragen door goede

“In het begin moest ik veel niet-theaterwerk doen om de eindjes aan elkaar te knopen.” - BIBI VAN LIESHOUT

en professionele makers. Ik ging koffie drinken met hen en zij durfden me vragen te stellen waar ik niet meteen een antwoord op had, maar waarover ik verder kon denken.”

“Het leerde me dieper te researchen en meer mensen te spreken. Zo ontmoet je ook artiesten uit het veld en wordt je netwerk breder. Zo vroeg ik aan een maker die ik kende: “Mag ik alsjeblieft je dossier lezen?” Ook andere mensen hielpen mij door hun informatie te delen over welke audities er zijn, op welke plekken je als maker terecht kan...”

Hoe voelt het voor jou nu je afgestudeerd bent? Valt het werk je in de schoot?

“Ik ben nu vier jaar afgestudeerd en ik denk nog altijd niet: “Nu ben ik er, ik sta in het veld.” Want dat veld is ook voortdurend in beweging. Als een project klaar is, betekent dat niet automatisch dat er een nieuw project komt. Dus je moet de hele tijd werk blijven zoeken. Maar ik ben trots op wat ik tot nu toe heb mogen doen en kijk met vertrouwen naar de toekomst.”

Kan je dan wel rondkomen?

“In het begin nam ik vaak deel aan studentenprojecten, gratis of tegen een vrijwilligersvergoeding, om toch maar te kunnen spelen. Maar ik moest dan ook heel veel niet-theaterwerk doen om de eindjes aan elkaar te knopen. Nu heb ik voor het eerst financiële stabiliteit, wat meer ademruimte geeft. Maar het is goed om over geld te praten. Het systeem is niet altijd eerlijk en door erover te praten creëren we openheid en gelijkheid.”

Wat is een tip die je zou geven aan laatstejaarsstudenten?

“Ik denk dat je alles moet doen om te leren wat je *niet* moet doen. Stress ook nog niet te veel en geniet van het feit dat je nog een houvast hebt, ruimtes, mensen met wie je mag werken, goede docenten... Probeer de kennis mee te pikken die de school je aanbiedt, maar onthoud dat wat een docent zegt niet de enige waarheid is. Probeer het vrolijk te houden. Je werkt met talentvolle mensen in je klas, iedere dag. En je mag spelen, en maken! Er zijn veel mensen die auditie doen en niet worden aangenomen. En jij zit er en mag dat doen. Geniet ervan!”

JONATHAN MICHIELS (28)

Jonathan Michiels (1995) behaalde een master Taal- en Letterkunde aan KU Leuven, en Drama aan LUCA School of Arts. Hij speelde in 'Tristano' van Ensembletheater Antwerpen en behoort nu tot de vaste spelerskern van dat gezelschap. Op televisie was hij al te zien in fictiereeksen 'wtFOCK', '22/3', 'Hawa & Adam', 'Groeien en Bloeien' en 'De Club'.

Voelde jij de druk van het werkveld in je nek tijdens je studie?

"Bij mij is dat laat gekomen. Die eerste twee jaren, dat was in de opleiding duiken en gewoon openstaan voor wat komt. Gewoon spelen, en dat vond ik heel leuk. Maar in mijn derde jaar werd ik overmand door stress, omdat je dan een stage moest beginnen zoeken voor je master. Er was naast de stage ook de bachelorproef, die ook al een soort van vooronderzoek kan zijn voor je masterproef. Plots werd het ongecompliceerde iets complexer. Toen begonnen de vragen. *Wat wil ik hierna gaan doen? Wat voor speler wil ik worden? Wat voor maker? Vooral die zoektocht naar wat ik echt wilde doen, was moeilijk.*"

"Wees niet bang om projecten aan te nemen die zogezegd schadelijk zijn voor je carrière. Voelt het goed? Doe het gewoon." - JONATHAN MICHIELS

Kon je opleiding helpen met al die vragen?

"Ik kreeg heel wat begeleiding en vooral veel tijd om te onderzoeken wat het was dat ik wilde doen. Vanaf het derde jaar is er in Leuven ook heel veel keuzemogelijkheid. Je kan de makerskant opgaan, of de spelerskant, kiezen of je een performance in elkaar bokst, of liever schrijft... Daar word je dan ook in gecoacht."

"De school verzamelde ook open calls van gezelschappen en bezorgde ze aan ons. Daarnaast kregen we ook een vak Management. Dat ging dan over subsidies aanvragen. Dat heeft zeker geholpen, want in het begin denk je: "Geld verdienen? Geen idee. Ik speel gewoon." Maar dan brengen zulke vakken duidelijkheid en zo wordt dat financiële minder beangstigend."

Wat waren jouw eerste stappen na het afstuderen?

"Ik deed na mijn artistieke master nog een educatieve master, waardoor het een zachte overgang was naar het werkveld. Zo kon ik gaan lesgeven en daarnaast bleef er nog tijd over om audities te doen en zelf ideeën uit te werken. Dat was belangrijk, want er waren zeker momenten waarop ik geen opdrachten had, en dat is heel spannend. Ook wanneer je na een auditie de rol niet hebt gekregen. Dan had ik de neiging om in een kramp te schieten. Is dit het dan? Gaat er nu niks meer komen? Maar uiteindelijk komt er altijd wel iets uit de bus."

"Heel vaak gaat het dan via-via. Bij mijn stage was het ook zo: dat was iemand die me nog nooit had ontmoet, maar wel al mijn naam had horen vallen, en ik kreeg de stage. En nu gaat het nog

altijd zo. Je auditeert voor iets en je hebt de rol niet, maar twee maanden later word je gebeld voor iets anders. Onrechtstreeks komen die zaken uit elkaar voort. En dan voelt dat heel sterk aan als een cadeau."

Welke tips zou je geven aan afstuderende theatermakers en -spelers?

"Zelfredzaamheid is iets heel belangrijks, denk ik. Als je er comfort in kan vinden dat je niet door iemand anders werk krijgt en dus zelf iets op poten moet zetten. Zoals een monoloog spelen, of zelf iets schrijven... Je kan dat ook heel laagdrempelig doen. Je hoeft niet meteen tien partners te hebben, co-producenten en voltijdse subsidies... (lacht) Zo ben ik nu gewoon iets aan het schrijven met mijn huisgenoot. Hij werkt in een café, ik geef les, en de dagen dat we niet bezig zijn met die jobs, schrijven we. Op termijn levert dat dan ook wel weer iets op. Natuurlijk moet je mensen correct betalen, maar er zijn ook andere opties. Je kan subsidies aanvragen. En voor advies kan je ook bij heel wat mensen terecht."

Welke leugens hebben mensen jou verteld over het afstuderen?

"Veel mensen zijn bang om de verkeerde dingen te doen, om projecten aan te nemen die zogezegd schadelijk kunnen zijn voor je carrière. Ik zou het volgende aanraden: "Als je zin hebt om het te doen, doe het dan gewoon. Wees niet te veel bezig met wat de mensen denken." Als je erin staat met goesting, levert het sowieso wel iets op voor jezelf. Mensen zoeken ook gewoon partners die fijn zijn om mee samen te werken. En bovendien worden je ervaringen alleen maar rijker door verschillende dingen te doen."

Jonathan Michiels © Lukas Stevens

Column VAN TIC NAAR PERSONAGE

LOUIS VERMAUT

Het is een doordeweekse donderdag en ik sta in een charmant bakkerijtje in mijn buurt. Hoewel ik hier vaker kom, valt het me voor het eerst op hoe symmetrisch de broden hier in de rekken zijn geplaatst. Wit brood links, op het bovenste rek de ronde broden, onderaan de rechthoekige. Aan de andere kant van het rek: de bruine broden in dezelfde rangorde. Een jong meisje achter de bakkerstoog neemt ze uit de rekken en handelt in een stevig tempo de bestellingen af. De haarspeldjes die ze in heeft, verraden dat het bijna Valentijn is.

Iemand die voor me staat in de rij schraapt plots de keel en schudt daarbij het hoofd. Is het een man? Een vrouw? Ik kan het niet goed zien, want hij of zij is stevig ingeduffeld. Een muts, een sjaal in regenboogtinten, in elk geval iemand die grote koude verwacht. Hij kijkt opzij: ja, nu zie ik het, het is een man. Ik probeer oogcontact te maken, maar het lukt me niet. Hij draait zich opnieuw naar voor, naar de bakkerstoog, en doet precies hetzelfde: hij schraapt de keel, schudt zijn hoofd.

Is het een tic? Iemand die ziekjes is? Nee, het zal wel een zanger zijn! Iemand die er alles aan wil doen om geen verkoudheid op te lopen. Daarom is hij zo goed ingepakt! Een zanger van het serieuze werk, klassieke muziek of zo. Ballades kunnen ook. Een artiest die een aantal keer zijn stem schraapt voor hij op het podium klimt. Of nee, misschien is het een acteur! Die doen dat ook - denk ik? Hij zal hier wel ergens om de hoek wonen, misschien in die betonnen witte kubus een straat verderop. Daar belegt hij elke zondag zijn croissantje aan de keukentafel, met een beetje gezouten boter - niet te veel, daar slibben zijn aders van dicht - en dan zet hij zijn bord met kruimels op de zwarte vleugelpiano in de woonkamer. Zijn kat, ongetwijfeld een Britse korthaar, zit al op de piano klaar, hij weet natuurlijk dat zijn baasje elke zondag iets van Beethoven brengt. De geurkaarsjes knisperen zacht en langs de muur hoor je het water van de douche boven, als een waterval stroomt het door de leidingen naar beneden. Zijn vrouw, waarmee hij een muzikaal duo vormt. Te boeken voor huwelijken, maar even goed voor begrafenissen. Is zij de zangeres of hij? Of misschien zingen ze samen, dat lijkt me wel iets. Tijdens de opwarming schraapt hij zijn keel en schudt zijn hoofd, zodat dat al uit zijn systeem is voor hij het podium op moet.

En wat als hij nu helemaal géén mens is, maar zich zo vermomt? Als hij driemaal zijn keel schraapt en zijn hoofd schudt, onttrekt zich één of ander beest uit dit mensenlichaam. Heel zijn lijf begint te schokken, het haar op zijn lichaam schiet alle kanten uit, zijn handen worden klauwen. Uiteindelijk blijkt dat hij ontsnapt is uit een *human zoo* en dat hij nog een allerlaatste keer de smaak van een croissantje met een klein beetje gezouten boter wilde proeven. Dat zou nog eens een straf verhaal zijn.

"Meneer? Hallo, meneer, wat mag het voor u zijn?" Het meisje met de haarspeldjes kijkt me vragend aan. De man met de tic is allang vertrokken. "Sorry, ik was even weg", lach ik. Zij handelt even vlot als anders mijn bestelling af, en ik loop met mijn zak koffiekoeken onder de arm naar buiten.

Eenmaal thuis laat ik mijn koffiekoek links liggen. Ik begin meteen te schrijven.

SPLITSCREEN

Margot Delaet (24) is dichtster en vertaler. Ze woont in Brussel en is kernlid van de Klimaatdichters.

je hebt de bodem bezaaid maar weet
er zal niets groeien

je kijkt voor je uit
staart in de verte die zo ver niet meer is

staart in de wind die je haar verwacht
de lucht weerblinkt
in het water dat op het landschap staat

je staart een scherm in staart in het
zwarte oog van de storm

je maakt het landschap na
in je gedachten

denkt aan duizendblad
harig zenegroen in halfschaduw

denkt aan hoe jij hier
de aarde onder je blote voeten hebt
voelen bollen

hoe het graven zwarte boogjes
onder je nagels achterliet
hoe het vuil in je huid trok

je wou zo lang mogelijk
het water vermijden
vuil blijven

in je gedachten ren je
maar hier

sta je stil

vanavond draag je wit want
je bent in rouw

wil elk licht weerkaatsen

DE SOUFFLEURS

HOE IS JOUW PASSIE VOOR THEATER BEGONNEN?

Na mijn carrière brak er een nieuw hoofdstuk in mijn levensboek aan: pensioen, veel vrije tijd, en de start van een uitgestelde droom. Theater! Onder het motto van Pippi Langkous "Ik heb het nog nooit gedaan, dus zal ik het wel kunnen" startte ik in een plaatselijk gezelschap. Alle nieuwe kansen die ik daardoor kreeg, greep ik met beide handen aan: acteren bij Living History in Bokrijk, AGE on stAGE, voorstellingen bezoeken als OPENDOEK-vrijwilliger... Intussen ben ik als oldtimer gestart met een cursus regie. Het bewijs is geleverd: op toneel ontdekken staat geen leeftijd.

THEO MUNTERS

Theater zit in mijn familie, maar ik heb een vorm van autisme. Veel mensen dachten daardoor dat theater niks voor mij was. Ik was vroeger ook heel mensenschuw en durfde in het eerste middelbaar zelfs niet spreken voor de klas. Maar gaandeweg verkende ik toneel en begon ik open te bloeien. Tegenwoordig wil ik het podium opspringen zodra ik er één zie! Ik leef nu in een heel andere wereld vergeleken met het verlegen jongetje dat ik ooit was.

RUBEN HENNON

Toen ik in 1970 een voordracht-wedstrijd won, kreeg ik meteen een rolletje aangeboden door een plaatselijke toneelkring. Alleen mocht ik van thuis niet meedoen! Wekenlang heb ik me rebels gedragen. Want het theater leek me één van de opwindendste plekken ter wereld. Ik wist zeker dat daar elke avond iets unieks, iets magisch gebeurde en daar wilde ik deel van uitmaken. Pas toen ik drie jaar later in Gent ging studeren kon ik op die planken gaan staan - ik had de goedkeuring van mijn ouders niet meer nodig! Ik heb toen zo genoten van het spelplezier en ben dat gelukkig nog altijd niet kwijtgeraakt.

GWEN DEPREZ

Van kindsbeen af, met of zonder goesting, kreeg ik de toneelpap ingelepeld. Vader was één van de pioniers van Kunst Adelt Steenbrugge, als speler, regisseur, bestuurslid. Toen mijn nonkel het te moeilijk vond om én de belichting én de grime te verzorgen, ben ik spontaan ingegaan op de uitnodiging om hem als huisgrimeur op te volgen. Een unieke gelegenheid om deel te worden van de magische wereld van het theater.

PIET FRANÇOIS

Ik speel theater sinds ik 6 jaar oud was. Je kan dan denken: was die passie er al zo vroeg? Neen, ik zou het geen passie noemen. Ik vond het in al mijn fantasie eenvoudigweg plezierig om personages na te spelen, om verhalen te vertellen, om een lach te toveren op mensen hun gezicht. De échte passie kwam veel later. Op de universiteit vroegen vrienden van me om hun theaterstuk te regisseren. Ze deden immers mee aan het Interfacultair Theaterfestival. Hoewel ik nog nooit had geregisseerd, greep ik de kans. Het was tijdens het maken van dit theaterstuk, dat ik echt mijn passie voor theater vond. Om over alle kleine zaken na te denken en, uiteindelijk, het publiek een prachtige avond te bezorgen. Dat is voor mij het mooiste dat er bestaat.

MAXIME WESTHOF-JACOBS

Het kleine spleetje licht onder het doek was voldoende om een vonk te doen overslaan. Mijn fantasie was geprikkeld bij elke schaduw die in dat lichtstreepje danste. Wat gebeurt er achter dat gesloten doek? Als jonge knaap wist ik: daar wil ik zijn. En sinds mijn twaalfde sta ik daar, eerst op de scène en nu als auteur en regisseur achter de schermen.

PETER DE PAUW

Mijn dochter moest plots invallen voor een rolletje in een kindertoneel. Als bezorgde moeder had ik het toch wat moeilijk om haar los te laten, dus sloot ik mij aan als begeleider, in de eerste plaats om een oogje in het zeil te houden. Daar is bij mij de liefde en passie voor toneel begonnen. Mijn dochter stopte op 20-jarige leeftijd met acteren, terwijl mama nog altijd actief bezig is met toneel als souffleur, regieassistent en manusje-van-alles. Na al die jaren ben ik nog steeds gefascineerd hoe uit teksten personages en gevoelens kunnen groeien. En nog altijd gaat het grootste deel van mijn vrije tijd naar het toneel.

MARIE-ROSE BELLEMANS

Ik was een stil en ontzettend beschaamd meisje dat constant aan de rokken van mama hing. Tot mijn tante een repetitie in ons café deed, met een lokale theatergroep. Ik werd zo meegesleept door de spelers, dat ik meteen verkocht was. Een jaar later, toen ik in het zesde leerjaar zat, bracht de school een muzikale versie van 'Reinaert de Vos'. De klastitularis hoorde mij na de les zingen terwijl ik het bord aan het afvegen was. Hij wilde meteen dat ik Reinaert speelde. Het vergde toch enige overtuigingskracht, maar... daar stond ik dan: voor 400 personen in een volle zaal op mijn eentje op het podium. Ik verzette mijn eigen grenzen en sindsdien had ik de microbe te pakken.

KRISTEL DE VREESE

Peter Van den Begin in 'De Twaalf' © VRT

PETER VAN DEN BEGIN:

“IK HEB MEER IN MIJN MARS DAN DE KOMIEK OF DE SLECHTERIK”

MATHIEU LONBOIS

Peter Van den Begin is na 40 jaar niet meer weg te denken uit de Vlaamse acteerwereld. We leerden hem kennen als groot komisch talent, als Debby van Nancy, als Peter naast Stany. Maar de laatste jaren schittert hij in bekroonde dramareeksen als '1985' en 'De Twaalf' en nu speelt hij ook een muzikale voorstelling met zijn vrouw en zijn twee dochters. "Dat ik kan schippen tussen al die verschillende opdrachten is een cadeau."

Peter Van den Begin in '1985' © VRT

Waar ben jij verliefd geworden op theater?

"Mijn ouders hadden een bloemenwinkel in Berchem, maar ze hielden er daarnaast ook een rijk gevuld sociaal leven op na. Dat kwam doordat mijn papa toneel speelde en regisseerde bij De Bloeyende Wijngaerd in Berchem. Ze kenden hem dus goed in toneelkringen, en zo werd hij op een dag gevraagd om een zieke acteur te vervangen bij het legendarische revuethater Oud België in Antwerpen. Zo is hij daar verzeild geraakt, en ik ging maar al te graag mee."

"Als peuter was ik dus al kind aan huis in theaterzalen. Tijdens de pauzes mocht ik zelfs mee in de loges! Daar liepen dan de Antwerpse coryfeeën rond die elke week een nieuwe revue maakten met zang en dans, nog voor de hoogdagen van Gaston en Leo. Soms mocht ik zelfs een klein rolletje spelen. Ik wist toen al: dit is wat ik wil doen. Heel mijn lager en middelbaar onderwijs

was het wachten tot ik naar de toneelschool kon om aan mijn leven te beginnen. Allemaal dankzij dat revuethater. Ik heb de vele mooie herinneringen meegenomen in de reeks 'Oud België', die ik zo'n 15 jaar geleden met Stany Crets heb geschreven. In zekere zin was dat een eerbetoon aan het variététheater van weleer."

Van komisch naar tragisch

Is je sterke band met het revuethater de reden waarom we je vroeger vooral in komische rollen zagen?

"Dat zal daar wel mee te maken hebben, ja. Ik ben in die komische sfeer opgegroeid. En met ELISABETH, het productiehuis dat ik met Stany had opgericht, maakten we ook veel comedy. Dat begon met 'De Raf & Ronny Show', een sitcom over werkloze acteurs die in de gekste situaties terecht kwamen. En dan waren er natuurlijk ook de typetjes Debby en Nancy. Zodra je vooral komische rollen speelt, kom je al snel in een bepaalde schuif terecht. Het is niet makkelijk om daar weer uit te kruipen."

"We leven hier in België in een kleine markt. Maar sinds een aantal jaren heb ik een casting agent in Frankrijk, waar ook af en toe projecten uit de bus komen. Ook voor Wallonië, waar ze me minder goed kennen. Daar word ik dus minder in een hokje gecast. Niet dat ik niet graag de slechterik of de komiek ben, maar het is voor een acteur altijd leuk om een groot gamma aan verschillende rollen te spelen."

Met de familie op het podium

Je stond dit theaterseizoen met je vrouw en twee dochters op de planken in 'Reymer, it's a family affair'. Een muzikale voorstelling met je gezin.

Was dat buiten je comfortzone?

"Toch wel, want mijn meisjes en ik zijn geen muzikanten. Maar het is organisch gegroeid. Mijn vrouw Tine Reymer had een plaat uitgebracht in 2019. Een slechte timing, zo bleek achteraf, want corona en de lockdowns strooiden roet in het eten. Tine heeft ook een zware burn-out gehad, waardoor ze een tijdlang niet heeft opgetreden. Maar toen kwam er een vraag van het cultureel centrum in Ekeren, of ze toch niet wilde spelen. Onze oudste dochter stelde voor om dat dan met het hele gezin te doen, en tijdens de eerste repetities merkten we dat het werkte."

"We brengen nummers van Tine, de meisjes zingen mee en ik verzorg vooral de percussie. Tussen de liedjes door vertellen we hoe die nummers zijn ontstaan en over de moeilijke periode die ons gezin heeft doorgemaakt. Het is heel persoonlijk, maar de warme reacties van het publiek zijn een hart onder de riem. We gaan er dus ook volgend theaterseizoen mee door. Vanaf september en oktober volgen er nog een twintigtal voorstellingen."

Zien we je in 2024 nog meer in theatervoorstellingen opduiken?

"Het zal voorlopig bij ons familieproject blijven. Ik probeer theater- en televisiewerk zo veel mogelijk te combineren. Het laatste grote project was 'Red Star Line' voor Studio 100, een uitzonderlijke, spectaculaire machine. Maar het nadeel van theater is dat het bijna altijd 's avonds doorgaat, en dat is niet vanzelfsprekend als je kinderen hebt. Het leuke aan onze familievoorstelling is dat ik werk en gezin nu kan combineren."

"Momenteel ben ik dus vooral bezig met film- en televisiewerk. Tot half maart ben ik 'Dood spoor' aan het draaien, een fantastisch scenario van Malin-Sarah Gozin, die ook onder andere 'Tabula Rasa' en 'Clan' heeft geschreven. Er komen nog twee langspeelfilms aan: het langspeeldebuut van regisseur Kat Steppe en een film van Frank Van Passel, na de zomer. En dan opnieuw de optredens... Het werk ligt dus niet stil."

Een duivels dilemma om mee af te sluiten: theater of televisiewerk?

"Nee, kiezen doe ik niet. (lacht) Het is allebei zo anders, een andere concentratieboog. Als de mensen in hun stoeltjes zitten en de lichten uitgaan, dan bestaat alleen die wereld op het podium nog, alleen dat hier en nu, voor anderhalf uur. Het ene moment bestaat het nog, het volgende al niet meer. Bij film of tv moet je je energie verspreiden en verknippen over verschillende momenten. En op een set werken is prachtig. Maar het is de afwisseling die het zo mooi maakt. Ik zou ze allebei niet willen missen."

NIEUWE SUBSIDIE IN AANTOCHT!

Wat jouw theatergezelschap moet weten over de nieuwe impulssubsidie van OPENDOEK

Net als alle andere amateurkunstenorganisaties krijgt OPENDOEK er vanaf dit jaar een nieuwe kernopdracht bij: subsidies verstrekken. Dat betekent dat wij jaarlijks 50.000 euro krijgen van de Vlaamse Overheid die we mogen verdelen onder verenigingen en individuele kunstenaars. Hoe ziet die subsidie eruit? En hoe kan je die aanvragen? We lichten een tipje van de sluier.

ARNO VAN DEN BRULLE

Aangezien we willen dat deze subsidie zo goed mogelijk inspeelt op de noden van het werkveld, hielden we eerst een bevraging onder de theatergezelschappen. Hierin vroegen we voor welk artistiek aspect van de productie gezelschappen en artiesten deze impulssubsidie zouden inzetten. Regie spant de kroon, daarna volgen techniek (licht, geluid) en scenografie (decor, kostuums).

WAT HOUDT DE SUBSIDIELIJN IN?

De focus van deze subsidie ligt op artistieke ontwikkeling en het stimuleren van samenwerkingen. Het gaat dus over projecten die de reguliere werking van een gezelschap overstijgen. Jouw gezelschap moet hiermee de kans krijgen om eens uit de comfortzone te treden, om een artistieke sprong in het onbekende te wagen. Ter illustratie geven we enkele voorbeelden.

- Jouw theatergezelschap is gewend om telkens met vaste huisregisseurs te werken. Jullie willen eens een samenwerking aangaan met een professionele regisseur, maar hiervoor hebben jullie geen middelen.
- Voor een nieuwe productie wil je theatergezelschap graag samenwerken met een lokaal orkest.
- Voor een specifiek project verlaat je theatergezelschap de vaste locatie en brengen jullie locatietheater, een heel ander artistiek proces en product.

OPENDOEK is van mening dat deze impulssubsidie moet inspelen op noden waarvoor je niet terecht kan bij de bestaande subsidielijnen. We spelen vanuit OPENDOEK een adviserende rol om te zorgen dat jouw aanvraag terechtkomt bij de meest gepaste subsidielijnen.

'In 2022 haalde het theaterproject R.U.R. subsidies binnen in de lijn Projectsubsidies talentontwikkeling amateurkunsten' © Arno Velghe

Daarnaast houdt de subsidielijnen ook rekening met het uitgebreide aanbod talentontwikkeling dat OPENDOEK reeds aanbiedt onder de noemer **speelhetSlim**. Zo zal je bijvoorbeeld geen subsidie kunnen aanvragen om een cursus 'acteren' te organiseren, aangezien dit al in het huidige aanbod van OPENDOEK zit.

HOE KAN JE DEZE NIEUWE SUBSIDIE AANVRAGEN?

Daarvoor zal je een formulier moeten indienen op de website van OPENDOEK waarin je de inhoud van het project beschrijft en een begroting opstelt. OPENDOEK-medewerkers zullen nagaan of de aanvraag voldoet aan de voorwaarden. In een volgende stap beoordelen we de dossiers en bepalen we welke projecten subsidies ontvangen en hoeveel. Individuën zullen maximaal €500 kunnen ontvangen, theatergezelschappen maximaal €2500. Deze beslissing wordt niet gemaakt door OPENDOEK-medewerkers. We stellen een onafhankelijke commissie samen van externen met een goede kennis van theater in de vrije tijd en alle theaterdisciplines.

WANNEER KAN JE DEZE SUBSIDIE VERWACHTEN?

Binnenkort (maart-april) kan je een aanvraag indienen. Het is de bedoeling om de eerste subsidies uit te betalen aan het begin van het volgende theaterseizoen, in september 2024.

VANWAAR KOMT DEZE SUBSIDIE PLOTS?

Tot 2018 ontvingen (sommige) theatergezelschappen provinciale subsidies. Door de interne staats hervorming werden die middelen overgeheveld naar het Gemeentefonds en de Vlaamse Overheid. Zo kwamen er verschillende Vlaamse subsidielijnen voor amateurkunsten. Een ervan, de projectsubsidies Talentontwikkeling voor de amateurkunsten, kende in 2024 zijn laatste ronde. Het geld dat oorspronkelijk besteed werd aan deze subsidielijnen wordt nu verdeeld over verschillende lijnen binnen het nieuw amateurkunstendecreet. Eén van die lijnen is deze impulssubsidie die de negen amateurkunstenorganisaties mogen verdelen binnen het amateurkunstenlandschap.

olivierstrobbe
photography | graphic design

WIST JE DAT?

MISPOES:

VAGINA'S IN HET THEATER

'Pink Portal' - Stichting Cecilia Moisiso © Bart Grietens

DOMINIC DEPREEUW

We moeten iets recht zetten. Enkele jaren geleden richtten we in deze rubriek de blik op het mannelijk geslachtsdeel in het theater. Maar de vrouwelijke kant van het zaakje bleef tot nu onderbelicht. Hoog tijd dus om eens wat dieper in te gaan op de vagina en hoe zij op het podium aan bod komt. Kortom: de *ins* and *outs* over de vulva in het theater.

1 MONDELING

Het eerste waar vrijwel iedereen aan denkt in deze context, is het stuk 'De Vaginamonologen'. Auteur en feministisch activiste Eve Ensler schreef het in 1996, op basis van meer dan tweehonderd interviews met vrouwen van verschillende leeftijden en achtergronden over hun vagina. 'The Vagina Monologues' werd oorspronkelijk maar enkele keren opgevoerd, maar kreeg toch steeds meer bekendheid door (ik verzin het niet) mond-tot-mond reclame. Zo kwam het dat grote namen aan de voorstellingen gingen meewerken, waaronder Whoopi Goldberg, Oprah Winfrey, Meryl Streep en Jane Fonda.

Vaginamonologen in Tufts University © Commons

Ook Vlaamse vrouwen herkenden zich in de zorgen van de tien personages. Sommige quotes zijn ondertussen uitgegroeid tot regelrechte klassiekers op het internet, zoals die van het zwaarlijvige Bernadetje: "Dikke meisjes pijpen het beste. Wij slikken altijd, alles." De voorstelling veroorzaakte altijd weer een enorm samenhangingsgevoel bij de vrouwen in de zaal. Wat er aan bod kwam, was tenslotte niet van de poot.

2 ONANIE

Je zou kunnen zeggen dat 'De Vaginamonologen' een bepaalde opening heeft gemaakt, want daarna zijn er nog verschillende voorstellingen gemaakt over vrouwelijke seksualiteit. 'Pink Portal' van de Amsterdamse Stichting Cecilia Moisiso bijvoorbeeld, met als ondertitel: "Een ode aan de plek waar we allemaal vandaan komen." Het is een mix van dans, informatie, humor en verhalen over het vrouwelijk lichaam. Vrouwelijke geslachtsorganen worden bijvoorbeeld bezongen als "scrambled eggs between the legs". Maar het gaat ook over ouder worden, afvallen, lichaamshaar, menstruatie, zwangerschap, oerkracht en goddelijkheid.

Nog explicieter is 'Onanie' van de gelijknamige Nederlandse Theatergroep Onanie. Daarin verwonderen drie actrices zich over de gruwelen en geneugten van vrouwelijke masturbatie. Uit de promotekst: "Onanie' is een voorstelling over de zoektocht naar acceptabele, kijkbare porno. Over de geur van je kut, het kijken naar je kut, en de verhouding met je kut. Over vingeren tot je erbij neervalt. Over fantaseren hoe het zou zijn als je alles zou kunnen loslaten. Over orgasmes. Een heerlijk eerlijke ode aan het vrouwelijk geslachtsorgaan." Voor de ene is zoiets misschien wat te veel 'in het gezicht'. Maar misschien geldt ook in deze context dat het genietbaar wordt als je je ervoor openstelt.

3 KUTVOORSTELLING

Zowel het vrouwelijk als het mannelijk geslacht ontkomen er niet aan: de namen worden vaak gebruikt om negatieve zaken aan te duiden: "Wat een eikel!" of "Het is echt kutweer!" Toneelschrijfster Magne van den Berg heeft daar toch een leuke draai aan gegeven. Van haar is het stuk: 'Ik stond in een kutvoorstelling, maar mijn haar zat wel heel goed'. Ook deze voorstelling draait helemaal rond vrouwen. Actrices zelfs. De personages zijn alle drie in de veertig en hebben al in vele theaters en schouwburgen gespeeld. Nu zitten ze in een kleedkamer, die eigenlijk ook een wachtkamer is. Ze hebben tekst, zijn geregisseed, geschminkt en gekapt, dragen een kostuum en willen zich nu laten horen. Maar wat hebben ze zelf te zeggen nu ze zitten te wachten? Het stuk is een tragikomische ode aan actrices. Je zou ook kunnen zeggen: het is een foefje om in het theater het theater op de hak te nemen.

'Ik stond in een kutvoorstelling maar mijn haar zat wel heel goed' Mevrouw Ogterop Producties © Miek Uittenhout

4 MOPPEN MET EEN BAARD

Het is misschien onvoldoende geweten, omdat veel verloren gaat in vertalingen, maar Shakespeare stopte zijn teksten vol met kleine woordspelingen en aangebrande grapjes. Daarbij was hij ook meer dan eens *funny about the fanny*. Even een voorbeeld uit 'Romeo and Juliet', waar Romeo praat met zijn vriend Mercutio en je eigenlijk twee hitsige tieners aan het woord hoort die lachen met elke dubbelzinnigheid.

Als je dat met de juiste bril vertaalt, dan krijg je iets als:

Mercutio: You gave us the counterfeit fairly last night.
Romeo: Good morrow to you both.
 What counterfeit did I give you?
Mercutio: The slip, sir, the slip. Can you not conceive?
Romeo: Pardon, good Mercutio, my business was great, and in such a case as mine a man may strain courtesy.
Mercutio: That's as much as to say such a case as yours constrains a man to bow in the hams.
Romeo: Meaning, to curtsy.
Mercutio: Thou hast most kindly hit it.
Romeo: A most courteous exposition.
Mercutio: Nay, I am the very pink of courtesy.
Romeo: "Pink" for flower.
Mercutio: Right.

Mercutio: Jij hebt ons gisteren laten staan.
Romeo: Hoe bedoel je dat?
Mercutio: Je glipte weg. Kan je dat niet bevatten? (maar ook: "Kan je niet bevruchten?")
Romeo: Ik moest even iets belangrijks doen. Soms moet je een loopje nemen met de hoffelijkheid.
Mercutio: En soms moet je de loopsheid in haar hofje nemen.
Romeo: Gaan we grappig doen?
Mercutio: Jij wilde je grapjas erin hangen.

Soms zijn de verwijzingen van Shakespeare wat subtieler. Hieronder een fragmentje uit 'Hamlet' en wat het publiek bij deze tekst hoort.

Hamlet: Lady, shall I lie in your lap? (Zal ik liggen in jouw schoot, of zal ik liegen in jouw schoot?)
Ophelia: No, my lord.
Hamlet: Did you think I meant country matters? (country klinkt ook als 'cunt' en dat is Engelse schuttingtaal voor 'vagina'.)
Ophelia: I think nothing, my lord. (Nothing mag je ook interpreteren als "no thing" en dat is opnieuw een verwijzing naar de vulva: een vrouw heeft niets hangen tussen de benen.)

Wanneer Shakespeare het woord 'nothing' gebruikt, kan je er gewoonlijk wel van op aan dat hij verwijst naar de vrouwelijke schede. Het heeft meteen een heel andere dimensie aan een titel als "Much ado about nothing". Zo luisteren we voortaan toch weer met andere en misschien wel rode oortjes naar Shakespeare. En heb jij er weer wat theaterweetjes bij om in je doos te stoppen.

DIA/LOOG

Elke keer schrijft een auteur van OPENDOEK-magazine een korte dialoog om je toneelkunsten mee te oefenen tijdens een repetitie. Deze keer kroop redacteur en theaterfanaat Charlotte Maes in de pen.

TUSSENIN

- A Een nieuwe orde.
B Ja. Een nieuwe orde.
A Hoe doen we dit?
B Langzaam.
A Ja.
B Voorzichtig.
A Uhu.
B Ongeforceerd.
A Ha! Mooi woord. Ongeforceerd.
B Ga je geduld hebben dit keer?
A Ongeforceerd.
B Ga je je hoofd op je kussen laten rusten, dan pas de lichten doven?
A Ongeforceerd.
B Ga je zien wat er voor je staat, niet wat er in je achterhoofd speelt? Ga je de kerstboom afbreken vóór maart en ga je in maart op zoek naar dennenappels? Ga je niet huilen zonder aanleiding of reden? Of harder huilen als je denkt aan alle redenen die er niet zijn? Ga je geduld hebben deze keer?
A Van FORCE.
B Ja.
A POWER.
B Kan.
- (Stil, het is lang stil)*
- B Hoe voel je je?
A Als april.
B Uhu.
A Of oktober.
B Ja.
A Altijd ergens tussenin.

(pauze)

- A Soms moet ik denken aan die ene keer, weet je wel? Ik wil er dan helemaal niet aan denken, en dan, hoe harder ik er niet aan wil denken, hoe harder ik er wel aan moet denken, weet je wel?
B Hmm.
A Alsof dat stemmetje in je hoofd helemaal niet van jou is.
B Alsof gelukkige dingen denken niet genoeg is.
A Precies! Alsof mooie, grappige, gelukkige dingen denken niet genoeg is. Die andere stem doet toch maar wat.
B Wat?
A Ja, wat. Waar die zin in heeft.
B Ah zo.
A Maar dus.
B Dus?
A Een nieuwe orde.
B Ja. Een nieuwe orde. *(pauze)*
Ga je de dingen proberen los te laten?
A Ergens tussenin.
B Ga je minder knarsen in je slaap, minder duizelig worden van het draaien van de wereld?
A Ik weet niet waarom tussenin zo veilig voelt. Ik -
B Ga je mij niet meer onderbreken deze keer? Ga je het dopje van de tandpasta altijd sluiten en de aangekoekte resten afspoelen? Ga je sorry leren zeggen, enkel als het hoeft? Ga je -
A - van mij houden? *(pauze)*
Ongeforceerd?

RE PER TOIRE

Ieder nummer grasduinen we in de collectie van de Theaterbib van OPENDOEK, op zoek naar interessante teksten. Toch je gading niet gevonden? Neem dan een kijkje in onze catalogus. Alle besproken teksten kan je lenen via bib.opendoek.be

We volgen de genderaanduidingen van personages zoals aangegeven door de auteurs.

FERNAND COREMANS, TIMOTHY SCHEERLINCK, BASTIAAN MALCORPS EN DE VLAAMSE THEATERAUTEURS (VTA)

Marius Von Mayenburg
EX

*"Ik zit vast in mijn leven,
ik kom er niet meer uit."*

TRAGIKOMEDIE
2D/1H

Franziska heeft gebroken met haar vriend en vlucht naar Daniel, haar ex. Sibylle, zijn vrouw, heeft daar geen probleem mee, totaal niet. Of toch een klein beetje. En moet dat uithuilen echt op de schouder van haar echtgenoot gebeuren? Wanneer het dun laagje vernis van het perfecte gezinnetje is afgekrabd, begint er een verbale slachtpartij waarbij de oude koeien in het rond vliegen.

Dit relatiedrama, waarbij het venijn uit alle dialogen spat, biedt voldoende verbaal vuurwerk om elke zaal af te branden. (TS)

Marie-Christine Lê Huu
(in een vertaling van
Hedwig Cooremans)

DE JOULIKS

"Elk einde is een nieuw begin."

TRAGIKOMEDIE
3D/3H + 1 MEISJE

Het is zeven jaar geleden dat Vera's ouders voor het laatst langs kwamen. Zeven jaar waarin Véra en Zak verwoest werden door een waanzinnige, gekwelde en vurige liefde. Een liefde die de moeder van Vera niet kan begrijpen, en niet per se goedkeurt. Maar dan zijn ze herenigd, na zeven jaar stilte. En als de woorden eruit komen, voel je meteen dat er een catastrofe zit aan te komen.

De Kleine kijkt naar hen met een blik die zowel helder als teder is. Een blik van ware liefde waarvan ze wenst dat ze iedereen kon beschermen. Zij vertelt, en het is door haar stem dat de andere personages tot leven komen. De ene keer speelt ze met hen samen, de andere keer wendt ze zich tot het publiek om hen toe te spreken.

Een tragikomedie 'pur sang': het leven gezien door de ogen van een kind. Teder, zacht maar ook pijnlijk. (FC)

Maria Simljivic
BEVEN

"Dat is geen kind. Dat is de vijand."

MONOLOOG, DRAMA
1-10 D/H

De aarde beeft, maar iedereen weet dat aardbevingen niet voorkomen in dit stuk van de wereld. Er staan vreemde soldaten opgesteld aan de rand van de stad, er ligt een dode vrouw in de straat. En wat is toch dat voortdurend gedreun, dat het zo moeilijk maakt om na te denken?

Een monoloog, of een tekst voor tien spelers, die alle kanten uitschiet. Van een komedie over jongeren die videospelletjes spelen tot een bloedserieus drama over militair geweld. Voor één actrice die een uitdaging zoekt, of voor een groep die graag creatief omspringt met boeiend materiaal. (BM)

Esther Gerritsen
IS DAT EEN KAPSTOK?

"Inderdaad ja. Jij zal het wel weer eens niet begrijpen."

TRAGIKOMEDIE
2D/2H

92 korte, vaak hilarische scènes in een doordeweeks gezin met twee puberkinderen. Alledaagse momenten en gesprekken over alles en nog wat: over de hongersnood tijdens de maaltijd, over het geslacht van soep, en over de vraag van moeder: "Trek je dát aan?" Over condooms, over kwarktaart, over roken, over ouder worden en over de verkeerde cadeautjes. De situaties zijn herkenbaar, de uitwerking vaak hilarisch en soms schrijnend.

Een tekst die zich ook leent als ludiek alternatief voor een moorddiner: er moeten niet altijd doden vallen. (FC)

Mokhallad Rasem
**DAGBOEK VAN
EEN LEEG BED**

*"Deze hier schrijft brieven -
en gooit ze in de vuilbak."*

MONOLOG
1H

Mokhallad Rasem verzamelde 20 jaar lang persoonlijke notities, over zijn dromen en over herinneringen die opduiken op vreemde momenten. Hij beschrijft ontmoeten, liefhebben, afscheid nemen, vertrekken en opnieuw beginnen. Hij schetst geen verhaal, maar een stroom van anekdotes, die niet naar een bepaald doel toevloeien, maar glijden door de tijd.

Een fascinerende tekst, met prachtige beeldspraak. Voor groepen die tekst zoeken om te gebruiken als materiaal, als aanleiding om mee te spelen. (BM)

Karolien De Bleser & Cie Barbarie
TIME GOES BYE BYE

*"Tijd is een vicieuze cirkel zonder
begin of einde."*

JEUGDTHEATER (7+)
4D

Het gegeven 'tijd' is voor volwassenen een evidentie. Voor kinderen een onbegrijpelijke conventie. Wat is "te vroeg"? Wat is "te laat"? Wat is dan "op tijd"? Tijd blijft één van de grote mysteries die de mens al eeuwen bezig houdt, en op het einde wacht de (on)eindigheid en dat begrijpt niemand.

In 'Time goes bye bye' worden in 10 scènes twee manieren om tijd te beleven lijnrecht tegenover elkaar gezet: de realistische manier om met tijd om te gaan van de volwassene tegenover de speelse manier van het kind. En dit door gebruik te maken van een abstracte en minimalistische tekst. Een uitdaging, maar zeker het spelen waard voor wie dit genre aandurft! (FC)

Eric Assous
DE NIEUWE

*"Ik vind zwanger zijn prima.
Als ik twaalf maanden zwanger
kon zijn, zou me dat niet storen."*

TRAGIKOMEDIE
2D/3H

Simon, weduwnaar en vader van twee volwassen zonen, heeft een nieuw lief: de twintig jaar jongere Mado. Zijn zonen gaan niet akkoord, zeker niet wanneer Mado grote kuis houdt in de spullen van hun moeder. Maar dan ontmoet de oudste zoon Mado's dochter, en verlaat hij prompt zijn vrouw voor haar. En dan blijkt de jongste zoon ook een geheim te hebben.

Een vlotte tragikomedie over familie en generatieverschillen, voor groepen die op zoek zijn naar nieuwe komedies. Een tekst die nieuwe en ongemakkelijke situaties presenteert op een heel lichte manier. (BM)

Pierre Tahon
RADJO-ZEF

*"Staat u ook te popelen om
aan de heilige, sacrale top 1000
te beginnen?"*

TRAGIKOMEDIE
4D/3H

De lokale, katholieke radiozender 'RadJo-zef' zendt voor de eerste maal een top 1000 uit gedurende de eindejaarsperiode. De twee presentatrices pakken het vol enthousiasme aan, onder het toezien oog van de voorzitter die tevens de pastoor van het dorp is. Maar dan raakt schokkend nieuws bekend: binnenkort kan een asteroïde inslaan op aarde, met catastrofale gevolgen.

Een vlotte tragikomedie voor een groep die over een set sterke acteurs en een alerte technische ploeg beschikt. Met humor, spanning en veel muziek. (VTA)

**OPEN
THEATERBIB
DOEK**

Geregeld in je mailbox: een overzicht van recent toegevoegde theaterteksten, leestips en ander nieuws uit de Theaterbib van OPENDOEK. Abonneer je via opendoek.be/theaterbib

OPEN CAST & CREW DOEK

INTERNATIONALE ERVARINGEN MET JOUW JONGERENGESCHAP

Goed nieuws! OPENDOEK werd officieel geaccrediteerd door JINT (Erasmus+). Deze vertrouwensstempel kregen we om een internationaal programma uit te werken. Hiermee willen we jongerentheatergezelschappen de kans geven om internationale ervaringen op te doen.

Bij OPENDOEK hechten we veel belang aan het verspreiden van de waarden van theater. Ons nationaal activiteiten- en vormingsaanbod maakt die verspreiding van de theatermicrobe alvast mogelijk, maar nu kan je als jongere via JongDOEK ook de internationale grenzen van theater gaan opzoeken! Een netwerk creëren van gelijkgestemde leeftijdsgenoten, blootgesteld worden aan diverse culturen en achtergronden, samenkomen zowel online als *in real life*; het zijn allemaal cruciale componenten in een optimale

ontwikkeling van jongeren. Daarom zijn we erg trots dat we met onze accreditatie een stapje verder kunnen zetten op het internationale podium!

Kijk je er naar uit om theater in een internationale context te ontdekken? Ben je een begeleider van een jongerengroep en wil je kennis opdoen in het buitenland? Wil je met je theatergroep of met een groepje jongeren naar het buitenland, om daar een theaterproject te organiseren? Of wil je een buitenlands gezelschap bij jou uitnodigen? Dat is allemaal mogelijk!

Stel je kandidaat via info@opendoek.be en pitch je idee aan ons! Of kom langs bij ons op kantoor (Italiëlei 6, 2000 Antwerpen). Tot snel!

VAN ANTON TSJECHOV TOT YASMINA REZA

Theatermaker, acteur of dramaturg? In de theaterbibliotheek van OPENDOEK vind je meer dan 27.000 titels van schrijvers over de hele wereld. Maar ook voor naslagwerken of repertoireadvies ben je bij ons aan het juiste adres.

Vragen over auteursrecht? Voor je een stuk kan spelen, moet je daarvoor de auteursrechten aanvragen. Onze medewerkers loodsen je ook doorheen de aanvraagprocedures voor auteursrechten.

Bezoek de Theaterbib van OPENDOEK elke weekday tussen 9:00 en 17:00 of raadpleeg de catalogus online.

OPEN
THEATERBIB
DOEK

